

Regeringskansliet,
Näringsdepartementet
samt sändlista

ES

Ert tjänsteställe, handläggare
Regeringskansliet, Näringsdepartementet,
Landsbygdsavdelningen, Anders Wannberg

Ert datum
2021-11-25

Er beteckning
N2021/02620

Vårt tjänsteställe, handläggare
HKV LEDS JUR Ofs,
Katarina Stütz Norland,
katarina.stutz-norland@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Försvarsmaktens yttrande över betänkandet En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet (SOU 2021:81)

Inledning

Det militära försvaret

Försvarsmaktens huvuduppgift är att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Försvarsmakten ska främja svensk säkerhet och hävda territoriell integritet. Försvarsmakten ska ha förmåga att värna Sveriges suveräna rättigheter och svenska intressen samt förebygga och hantera konflikter i krig, såväl nationellt som internationellt. Detta ska göras självständigt, men även i samverkan med andra.

Försvarsmakten ska med befintlig förmåga och resurser lämna stöd till civil verksamhet. Försvarsmakten ska också bl.a. bedriva omvärldsbevakning och upptäcka och identifiera yttre hot mot Sverige och svenska intressen. Mot denna bakgrund bedriver Försvarsmakten bl.a. ständig verksamhet för att upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet, och genomför också övrig verksamhet som exempelvis övningar. Detta sker bl.a. på land, till havs och invid andra vattenområden.

(KST)

Tillväxt av totalförsvaret

Riksdagen beslutade den 15 december 2020, mot bakgrund av regeringens proposition¹ om tillväxt för det militära och civila försvaret (totalförsvaret) av Sverige, ett inriktningsbeslut för Försvarmaktens tillväxt. Tillväxtbeslutet innebär bl.a. en omfattande ökning av myndighetens verksamhet och förmåga.

Tillväxten är bl.a. beroende av att Försvarmaktens behov av mark- och vattenområden tillgodoses. För att kunna fullgöra sina uppgifter behöver Försvarmakten säkerställa tillgången till mark- och vattenområden samt olika typer av anläggningar. Sådana mark- och vattenområden och anläggningar utgörs bl.a. av övningsområden och skjutfält, flygflottiljer och garnisonsområden, men av även tekniska system samt digitala system och plattformar.

Försvarmakten konstaterar att behovet av nämnda områden och anläggningar kommer att öka kraftigt under försvarsperioden, båda i antal och storlek. Behovet kommer även fortsätta att öka i nästa försvarsperiod. Tillväxtinriktningen kommer också att innebära att Försvarmakten framgent kommer att nyttja befintliga verksamhetsområden och platser i större utsträckning än idag.

9.2 Parametervärden för bl.a. PFAS

De krav som uppställs i 2020 års Dricksvattendirektiv² är minimikrav, vilket innebär att EU:s medlemsländer har utrymme att meddela striktare krav om de önskar eller har behov av det. I direktivet har nya minimikrav för parametervärden för vissa ämnen fastställts, bl.a. polyfluorerade och perfluorerade alkylsubstanter (PFAS). Enligt utredningen ska Livsmedelsverket, med stöd av bemyndiganden i livsmedelsförordningen (2006:813), meddela myndighetsföreskrifter om vilka parametervärden som ska gälla för PFAS i Sverige. Försvarmakten vill understryka betydelsen av att de parametervärden som framgent kommer att meddelas måste vara både proportionerliga och realistiska.

10.2.5 Begreppet tillrinningsområden

I Sverige beskrivs tillrinningsområden som områden som omfattar endast markyta. 2020 års Dricksvattendirektiv saknar en definition av begreppet. Utredningen menar dock att begreppet tillrinningsområde ska förstås som hela det område varifrån nederbörd eller annat vatten kan strömma mot eller avrinna till uttagspunkten för dricksvatten. Utredningens tolkning av begreppet innebär att tillrinningsområdet ska höra områden oavsett om tillrinningen sker via ytvatten ovan markytan eller via grundvatten under markytan.

¹ Prop. 2020/2021:30.

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten (omarbetning).

Försvarsmakten anser att utredningens tolkning av begreppet kan resultera i en markant utökning av de områden som potentiellt kommer att omfattas, vilken i sin tur kommer att påverka var olika sorters verksamheter, såsom militär verksamhet, kommer att kunna utövas (s. 190). Försvarsmaktens menar vidare att tolkningen av begreppet kan resultera i att utredningarna i samband med miljöprövningar ytterligare kompliceras och förlängs i tiden, vilket är till nackdel för Försvarsmakten. Myndighetens verksamhet kräver ofta effektiva och snabba processer.

Art. 8.2 i direktivet ger medlemsländerna en viss flexibilitet avseende identifikationen av tillrinningsområdena. Försvarsmakten anser att tillrinningsområdena bör regleras tydligare i den svenska lagstiftningen än vad utredningen föreslår, för att undvika framtida avgränsningsproblematik. Försvarsmakten har redan erfårit att tillståndsmyndigheter vid nyansökan eller vid ansökan om förändring i beviljade miljötillstånd för exempelvis skjutfält, tenderar att tolka begreppet tillrinningsområde extensivt. Detta förhindrar inte endast Försvarsmaktens verksamhet idag, utan även Försvarsmaktens tillväxt nu och framgent.

16.2.6 Dricksvattentillgång under krisberedskap

Utredningen konstaterar att det inte behövs några lagändringar för att tillgodose tillgången till dricksvatten vid kriser eller som skydd mot exempelvis hot eller sabotage mot vattenförsörjningen. Försvarsmakten kan dock konstatera att det gällande regelverket saknar bestämmelser om hur tillgången till dricksvatten vid en kris ska säkras. Försvarsmakten vill lyfta att det finns anledning att överväga att sådana frågor ska utredas.

19.4 Möjligheten till undantag från rapporteringskraven

Försvarsmakten konstaterar att utredningens förslag i bl.a. förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och i vattenförvaltningsförordningen (2004:660) gör undantag från kraven att rapportera bl.a. säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och uppgifter som rör totalförsvaret. Dessa undantag är av stor betydelse mot bakgrund av Försvarsmaktens uppgifter och verksamhet samt för totalförsvaret i stort.

22.3 Finansiering

Utredningen menar att Försvarsmaktens och Fortifikationsverkets kostnader med anledning av genomförandet av 2020 års Dricksvattendirektiv i svensk lagstiftning bör kunna hanteras inom ram. Utredningen anser även att Försvarsinspektörens för hälsa och miljö (FIHM)³ kostnader, som uppkommer på grund av att

³ FIHM är självständig i förhållande till Försvarsmakten i sin tillsynsroll. I övrigt ingår FIHM i Försvarsmakten, varav FIHM kostnader för bl.a. personal, lokaler och IT-system faller på Försvarsmakten.

FIHM kommer att behöva göra vissa förändringar i sin dricksvattenkontroll, kommer att kunna hanteras inom ram. Försvarsmakten tolkar detta som att kostnaderna ska kunna hanteras genom av regeringen fastställd budget för det militära försvaret. Samtidigt förordnar utredningen att föreslagna åtgärder ska finansieras bl.a. genom en omfördelning av statens medel från utgiftsområdet 6 *Försvaret och samhällsberedskap, anslaget Civilt försvar* (s. 484).

Konsekvenserna för Försvarsmakten och för det militära försvaret av Sverige, och totalförsvaret, kommer att vara att medel tas från den uppgift som Försvarsmakten har getts i lag och förordning. Detta innebär i sin tur att Försvarsmaktens och totalförsvarets förmåga riskerar att reduceras. Försvarsmakten föreslår därför att man tar fram en annan finansieringslösning för att lösa de kostnader som utredningen menar kommer att uppkomma med anledning av föreslagna åtgärder.

I beredningen av detta ärende har handläggare Lina Anderberg Persson, handläggare Anton Arnesson, handläggare Camilla Bramer, stabschef Jakob Gille, handläggare Katarina Johansson, tf. ställföreträdande chef miljöprovningssenheten Elin Nilsson och handläggare Robin Pettersson deltagit.

Detta yttrande har beslutats av ställföreträdande chef juridiska avdelningen Kerstin Bynander. I den slutliga handläggningen har sektionschef Helene Arango Magnusson, och som föredragande, försvarsjurist Katarina Stütz Norland deltagit.

Kerstin Bynander
Ställföreträdande chef juridiska avdelningen

Katarina Stütz Norland

Sändlista

Regeringskansliet,
Näringsdepartementet

n.remissvar@regeringskansliet.se och anders.wamberg@regeringskansliet.se

Försvarsdepartementet (för kännedom elektroniskt)
Fortifikationsverket (för kännedom elektroniskt)

För kännedom inom myndigheten

LEDS Stab ÖB/GD Stöd

LEDS

PROD

FIHM

SäkInsp